

Kuinka oppimateriaali huomataan

Oletko joskus miettinyt etsiessäsi tietoa, tutkimusta tai oppimateriaaleja sinulle relevantista aiheesta, mikä lopulta on se minkä päädyt klikkaamaan? Välillä etsintäoperaatioissa uupuu ja tiedon virta jatkuu jatkumistaan tuntuen ettei mikään oikein vastaa tarvetta. Toisaalta ajojen on vaikea hahmottaa mistä löytämisestä asioista on kyse.

Tässä blogikirjoituksessa hahmotan, miten voit helpottaa oman oppimateriaalisi kohdalla näitä etsijöiden epätoivonhetkiä ja toisaalta, miten voit lisätä todennäköisyyttä, että oppimateriaalisi löytää käyttäjänsä. Kirjoitus keskittyy erityisesti kuvailuun eli siihen, miten voit julkaisuprosessissa vaikuttaa materiaalisi löydettävyyteen ja käytettävyyteen.

Tärkein ensin: oppimateriaalin selkeä nimi

Aloitetaan asiasta, joka on helppo ja ehkä myös itsestään selvä. Se kuitenkin vaikuttaa paljon siihen, klikataanko oppimateriaali auki. Eli: oppimateriaalin nimi. Tämä on eri hakunäkymissä selkeimmällä fontilla oleva tieto oppimateriaalistasi. Se saattaa myös olla pääasiallinen tieto oppimateriaalin aiheesta eri hakunäkymissä. Esimerkiksi [aoe.fi](#):ssä hakunäkymässä on nimen lisäksi kuvaus, mutta [finna.fi](#):ssä vain muutamat asiasanat.

Selkeästä nimestä käy heti kättelyssä selväksi oppimateriaalin aihe. Nimessä ei tarvitse näkyä esimerkiksi oppimateriaalin tyyppiä, tekijöiden nimeä tai sitä tehnyttä hanketta, ellei nämä ole oppimateriaalin aiheelle relevantteja. On hyvä muistaa että nimi ei ole ainoa kuvailutieto, mitä oppimateriaalilla on, joten siihen ei tarvitse ahtaa kaikkea tärkeää tietoa oppimateriaalista. Nimelle tärkeintä on oppimateriaalin aiheen kiteytys.

Tässä kaksi esimerkkiä erilaisista selkeistä nimistä.

Ensimmäinen on *Henkilöauton renkaan ilmanpaineiden tarkastaminen*. Otsikko kertoo ytimekkäästi mitä oppimateriaali käsittelee. Oheisesta kuvasta näet, miltä oppimateriaali näyttää [aoe.fi](#):n haussa. Voit myös klikata itsesi kyseiseen oppimateriaaliin painamalla kuvaa.

Henkilöauton renkaan ilmanpaineiden tarkastaminen

Esimerkki henkilöauton renkaiden ilmanpaineiden tunnistamisesta ja mittaamisesta sekä tehtaan suosittelemien ilmanpaineiden asettamisesta renkaisiin. Työhön liittyvien työkalujen ja laitteiden käsittely sekä oikeat työvaiheet.

Tiilikainen Toni (Luksia, Vihti, Ojakkalantie)
Aaltonen Juha (Luksia, Vihti, Ojakkalantie)
Tummavuori Otso (Luksia, Lohja, Nummentie)

[Avaa](#) [Lataa](#)

ammattillinen koulutus

ammattilliseen koulutukseen valmentava koulutus, VALMA

työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus, TELMA

omaehtoinen osaamisen kehittäminen

video CC BY 4.0 21.2.2021

Toinen esimerkki on *Matemaatikon uni –ongelmanratkaisupeli (WondaVR)*, jonka kuvakaappaus on [Finna.fi](#):stä, jotta samalla hahmottuu eri hakunäkymien tietojen erot. Oppimispeleissä pelillisyyden on usein haluttu tuoda myös nimeen. Tämä voi olla toimiva ratkaisu erityisesti kun pelillisyyden on osa aihetta tai vaikuttaa aiheeseen oppimiseen. Kaikissa oppimateriaalien muodoissa muoto ei ole samalla tavalla relevantti.

Matemaatikon uni –ongelmanratkaisupeli (WondaVR)

💡 Oppimateriaali
Sedu, Seinäjoki, Suupohjantie ▾
2022

Avointen oppimateriaalien kirjasto

Ammatillinen koulutus matematiikka ongelmanratkaisu

geometria

Sallitut käyttötavat:

CC BY 4.0

Kuvaus, joka kertoo oleellisen

Viimeistään kun oppimateriaali on avattu, kääntyy oppimateriaalin hyödyntäjän katse kuvaukseen. Kuvauksen tulisi kertoa tiivistetysti se, mihin oppimateriaali on tarkoitettu. Oppimateriaalia tallentaessa pääset katsomaan esimerkkikuvauksen ja sen, miten kuvaus näkyy [aoe.fi:n](#) etusivulla uusimmat oppimateriaalit -kohdassa. Hyvä tapa hioa omaa kuvauksen tekoa on katsoa muiden oppimateriaaleja ja miettiä miksi jotkin kuvaukset tuntuvat omaan silmään toimivilta.

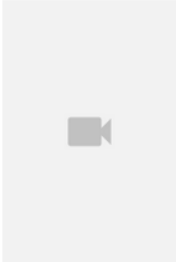
Myös tälle blogikirjoitukselle voisi luoda oppimateriaalille sopivan kuvauksen, se voisi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

Tämä blogikirjoitus esittelee käytännön tapoja, jotka auttavat oppimateriaalien tekijöitä ja julkaisijoita oppimateriaalien näkyvyyden parantamisessa. Kirjoitus keskittyy erityisesti kuvailuun. Se on tuotettu Avointen oppimateriaalien kirjastossa ja käsittelee aihetta erityisesti kirjastossa julkaistavien avointen oppimateriaalien näkökulmasta.

Kuvausta voisi parantaa esimerkiksi sillä, että nostaisi aiheen ensimmäisen virkkeen kärkeen nykyisen muotoilun sijaan, joka aluksi antaa tietoa muodosta.

Aitona esimerkkinä oppimateriaalin kuvailusta voidaan ottaa *Potilaan avustaminen juomisessa* -oppimateriaalin kuvaus. Hyvä kuvaus on ytimekäs, joskus vain muutaman virkkeen mittainen. Tästä kuvauksesta käy esimerkiksi ilmi oppimateriaalin tyyppi, sen lähestymistapa ja aihe. Lisäksi kuvauksessa on tuotu esille hanketausta sopivan tiiviisti.

Potilaan avustaminen juomisessa

Videossa näytetään miten avustetaan potilasta juomisessa ja syömisessä hänen voimavarojaan hyödyntäen. Video-oppimateriaali on osa Opetushallituksen rahoittamaa Koutsaa kaveria -hanketta.

Kirsi Pirinen-Myller (Suomen Diakoniaopisto - SDO Oy)
Anita Tanntu (Suomen Kinestetiikkayhdistys)
Tanja Saksman

 [Avaa](#)

ammattillinen koulutus

 video   **CC BY 4.0**   5.3.2021

Visuaalinen hahmotus

Tekstimuotoisen kuvauksen lisäksi tietoa oppimateriaalista voi välittää myös kuvallisessa muodossa. Oppimateriaalille voi laittaa kansikuvan, joka näkyy kuvana oppimateriaalin tiedoissa. Palvelumuotoilun perusteella käyttäjät klikkaavat oppimateriaalia todennäköisemmin, mikäli sillä on esikatselukuva.

Kansikuva voi nimensä mukaisesti olla kuin kirjan kansikuva. Tällaisella idealla se sisältäisi kuvan, joka kertoo oppimateriaalin sisällöstä ja jossa on oppimateriaalin nimi. Käytännössä kansikuva on vapaamuotoisempi kuin painettujen kirjojen kansikuvat. Sen ei siis tarvitse sisältää oppimateriaalin nimi- ja tekijätietoja vaan se voi olla mikä tahansa kuva, joka auttaa oppimateriaalin aiheeseen tarttumista.

Katsotaan muutama esimerkki aiheesta. *Kunskapssamtal om kommunikation och relationsskapande* -oppimateriaalin kansikuva tukee oppimateriaalin aihetta ja kiinnittää huomion kiinnostavalla toteutusmuodolla.

Kunskapssamtal om kommunikation och relationsskapande

När man arbetar med barn i behov av stöd är det viktigt med fungerande kommunikation och goda relationer. I den här filmen samtar universitetslärare och forskare Eva Staffans med Camilla Svens-Liavåg, Raija Regnell och Sofia Kullberg som är experter inom området. De diskuterar bland annat den viktiga dialogen med föräldrarna och hur man i teamet kan stöda varandra att bygga goda relationer till barnen. Filmen har producerats inom fortbildningsprojektet På spåret! En lärostig för alla.

Åbo Akademi, Centret för livslångt lärande

[Avaa](#)

småbarnspedagogik

förskoleundervisning

grundläggande utbildning

video

CC BY-NC-SA 4.0

24.6.2021

Fysiikka perusteet -oppimateriaalin kansikuva on taas perinteisempi, mutta yksinkertainen kansikuva, joka avaa aihetta ja antaa samalla oppimateriaalin nimi ja tekijätiedon.

Fysiikan perusteet

Fysiikan perusteet

Teemu Hynninen

Materiaali on yliopiston perusopintotason fysiikan oppikirja. Kirjassa käsitellään mekaniikkaa, suhteellisuutta, lämpöoppia, sähkömagnetismia, aaltooppia ja kvanttimekaniikkaa.

Hynninen, Teemu (Turun yliopisto)

[Avaa](#)

alempaan korkeakouluasteen tutkinto

korkeakoulutus

teksti

CC BY-SA 4.0

1.6.2021

Kansikuvissa on hyvä muistaa se, että kaikki metatiedot, mukaanlukien kansikuvien pienet thumbnailit jaetaan CC0-lisenssillä, jotta tietoja voi esittää eri palveluissa.

Riittävät kuvailutiedot

Yllä olevat asiat auttavat tilanteessa, jossa oppimateriaali on jo ilmestynyt hakunäkymään. Mutta jotta oppimateriaali tulee hakunäkymissä esille, tulee sillä olla riittävät kuvailutiedot, jotka vastaavat oppimateriaalien hyödyntäjien etsintätapoja. Oppimateriaaleja kuvaillessa on useita kenttiä, jotka ohjaavat tähän ja auttavat syöttämään tietoa, joka on relevanttia oppimateriaalin etsimiselle ja käyttämiselle. Löydettävyyden kannalta kannattaa erityisesti panostaa perustiedot- ja koulutustiedot -välilehtien tietoihin.

Merkittävä osa käyttäjistä hakee erityisesti käyttäen vapaata sanahakua. Vapaalla sanahaualla etsitään tiettyyn aiheeseen oppimateriaalia. Koulutustiedot-välilehden kentän nappaavat osan näistä hauista, mutta lisäksi kannattaa panostaa erityisesti asiasana-kenttään. Asiasanat ovat yksittäisiä termejä, jolla kuvaavat oppimateriaalin aihetta. Kannattaa lisätä useita asiasanoja, sillä harvoin oppimateriaali tyypistyy yhdeksi termiksi. Jos iskee tenkkapoo asiasanoja pohtiessa, voit miettiä missä tilanteessa kaipaisit oppimateriaaliasi ja miten lähtisit tässä tilanteessa oppimateriaalia etsimään. Voit ajatella asiasanoja myös sanapilvenä – jos oppimateriaalistasi tekisi sanapilven, mitä termejä siellä esiintyisi.

Tämän blogin asiasanoja voisivat olla

kuvailu; avoimet oppimateriaalit; verkkojulkaiseminen; metadata; tiedonhaku; verkkonäkyvyys; Avointen oppimateriaalien kirjasto; julkaisutoiminta

Asiasanaksi voit myös laittaa esimerkiksi hankkeen nimen, siinä käytetyn pedagogisen menetelmän tai tarkemman tieteenalan. Niissä asiasanoissa, missä voit, kannattaa hyödyntää rullavalikosta tulevia ehdotuksia. Jos ehdotusta ei tule, kirjoita asiasanasi ja paina enter, niin saat tallennettua oman asiasanasi.

Jaa tietoa oppimateriaalistasi

Kun olet jakanut oppimateriaalisi [aoe.fi](#):hin, lähtee oppimateriaalin tiedot automaattisesti [finna.fi](#):hin, useisiin kirjastonäkymiin ja muihin palveluihin. Lähtökohdat oppimateriaalin löytämiselle on tehty. Vielä kannattaa kuitenkin nostaa omaa häntäänsä ja kertoa jakamastaan oppimateriaalista esimerkiksi oppialan verkostoissa tai vaikka omassa sosiaalisessa mediassa.